

PELLO ZUBIRIA

Futabako alkatea: “Jendeak sakrifikatu zaizkie nuklearrei”

Oraindik alkate den Futaba herritik urrun bizi da Katsutaka Idogawa Tokioko ikastetxe batean aterpeturik 500 erkiderekin batera. Berlingo zinemaldian aurkeztu duten *Nuclear Nation. The Fukushima refugees story* filmaren protagonistetako bat da. Fukushimako hondamendi nuklearraren biktimak ez ahazteko erregutzen du.

HERRIKO ZENTRAL NUKLEARRA lehertu ez balitz 2011ko martxoaren 11n, inork ez zion kasurik egingo Futabako (Fukushima probintzia, Japonia) auzapezari. Nor arduratuko zen 6.400 biztanleko herrixka batez, ez bazen hango hondartzak ezagutzen zituenen bat? Fukushimako zentralaren hondamendiak Japonia osoan sakabanatu dituen iheslariez *Nuclear Nation. The Fukushima refugees story* estreinatuzera Berlinera konbidatu dutenean, ordea, lekukotasun samin bat bidez Interneten utzi beste modurik ez du izan.

Idatziz haren lekukotasuna Janick Magnek bildu du *Le Monde* egunkariaren blogetako batean, *Fukushima: l'enfer d'un accident nucléaire* (Fukushima: istripu nuklear bat infernua da) sarreran. Magnek 33 urte daramatza Japonian irakasle, 2012ko frantses hauteskundeetan atzeritarren hautes-eremuan hautagai aurkeztu zen Europe Ecologie taldearekin.

Magnek Idogawa alkatea otsailaren 12an bisitatu du. Futabako 1.300 herrikiderekin sartu zen Tokioko Kazo auzoko institutu batean, orain 500 inguru geratzen dira. Futabatarren alkate jarraitzen duenez, bisitari berak egiten die harrera, kontatuz 12 hilabeteotan ikusi eta ikasitakoak.

2011ko martxoaren 12an itsu-mustuan egin zuten ebakuazioa.

Nora joan nola erabaki? Udaletxe aurreko bandera batean haizearen norabideari begiratu eta kontrako bidetik abiatu. Ahal zuenak bere autoan. Gaixo eta zaharrak parkingean autobusaren zain zeudela lehertu zen 1. erreaktorea. Irradiazioa gainera erori zitzairen turbinaren isolatzaile zatiekin, “elurra ari balu bezala” dio Idogawak, “orduan jabetu ginen gureak egin zuela”.

Tsunamiak bizirik utzitako futabatarrek Japonia osoan barreiatu dira. Tokioko Kazo ikastetxean hasieran %20 inguru, gero urritzen joan direnak. Haurrak zituzten familia guztiek egin dute alde, zaila da gune hau umeentzako. Zaharrek hobeto daramate.

Gela batean sei bikote daude, lurtean *tatamiak* zabaldua, arropa eta puska bakanak agerian txukun antolatuta, dena denen agerian. Txoko diskretu bakarra, ate ondoko kartoizko kabina, janzkiz aldatzeko. Egutero bi otordu hotz, 10 hilabete berorik ez dute probatu, ez bada te berdea. Fruiturik ez da iristen. Bainu prefabrikatu batzuk ipini berriak dizkiete patioan.

Telebista beste entretenigarrik ez da. Asperdura nagusi. Lanen bat aurkitu duen asko oraindik bertara dagoz lotara. Egutero ordu jakinean banatzen zaizkie Japonia osotik iritsitako paketeak.

Orain arte 573 pertsona hil dira Fukushimako hondamendi nuklearraren eraginez. Mendebaldeko prentsak aipatu ez duen arren, *Yomiuri Shimbun* egunkariak plazaratu du Fukushima inguruko 13 udalerrik emandako datua. Gehienak zahar eta gaixo kronikoak ziren, lekualdatzeak akabatu dituenak. Argazkia Janick Magnek *Le Monde* egunkariko bere blogean “*Fukushima: l'enfer d'un accident nucléaire*” artikularekin batera eskaini du: Tokioko Kazo auzuneko ikastetxean aterpetutako gizon bat, Futaba herrikoa, 80 urte; urrunean emaztea ageri da. Urtebete daramaten arren probisionaltasunean, puskek txukun ordenatuta dauzkate, duintasun handiz. Sekula ezingo dira itzuli sorlekura, ez bada ordu laburreko bidaia baimenduetan. Etxegabetuotako asko hasiak dira erradiazioen ondorioak nozitzen osasunean, oraingoz gehienek sudurreko odol isuriak.

TEPCOk kalte-ordain gisa familiako 10.000 euro eman dizkie, gobernuak beste 3.000. Gauza pittina Japonian bizitzea kosta denerako. Askoz kopuru handiagoak agindu ditu Gobernuak, esan gabe noizko izango diren. Diru-laguntzak eskatzeko formularioak luze eta konplikatuak dira. Bestalde, nondik atera kalteak demostratzeko eskatzen diren frogak, ia dena galdu denean eta etxean sartzerik ez? Baserritar batek nekez amestu dezake noizbait beste nonbait etxaldea eskuratzea.

“Erosi egin gaituzte”

Karrikan edonork neguan dauzkan osasun arazoez gain (gripea, gastroenteritis...) Kazoko aterpean askori sudurretik odola dario. Futabako alkateari ere bai. Honek aitortu ez arren Magnek jakin du burukoak ez beste bilo guztiak galdu dituela. Erradiazioen sintomak dira. Potasio iodurorik ez zieten eskaini. Ihesi joandako haur askok dagoeneko tiroideak puztuta dauzkate, laster azalduko dira kantzerrak.

Alkatea kexu da ez dietelako egiten mediku-ikerketak osorik. Hurbildu diren kazetariak esana die, baina ez dute inon publikatzen gero. “Dena antolatuta dago japoniarrak ezjakinean edukitzeko”.

Ezer gabe geratu dira aterpetuak, ezin izan dute soinean zutena beste-

“Lobby nuklearraren aurrean amore ematen ari garela ulertuko luke askok”.

TEPCOk eta oro har energia nuklearretik bizi diren konpainiek edozertarako ahalmena dute. Japonian nuklearrek deklaratu dute haiek barreiatutako kutsadura berena ez dela, gainera erori zaienena baizik. Magne frantsesak komentatu dio Frantziako multinazional nuklear nagusi den AREVak pagatu zuela uztailaren 14ko festa Fukushima inguruko Koriyaman- “Publizitatea –dio Idogawak–, batzuei nuklearrek hainbeste diru damaienez dena ondo doala irudikatu nahi dute, istripu nuklear bat kudeatu daitekeela. Baina gezurra da”.

Alkatearen azken mezua *Le Monde*ko blogariarentzako: “Mintza zaitzte gutaz, esan zer ari zaigun gertatzen. Esan zein eskandalagarria den herriak eta jendeak sakrifika-tzea nuklearraren izenean. Esan munduari ingurumena zaindu behar dela. Kutsadura erradioaktiboa naturan barreiatzea, Japoniako gobernuak egiten ari dena, hori geldiarazi beharra dago. Bestela planeta osoa kutsatuko dugu!”.

Otsailaren 18an, Manami izeneko ikasle baten familiarekin joan da Janick Magne Futaba ikustera, baimen bereziz. Herri fantasma aurkitu du. Manamiren izebak esango dio: “Ez nuen sekula pentsatuko hain pobre izatera iristerik. Ezer gabe geratu gara”. Senarra TEPCOn ari zaio. Irabazten dutenarekin oraindik pagatzen ari dira sekula bizileku izango ez duten etxe kutsatua. ■

rik ekarri. Iragana ostu diete, bizi-modua. Denek ez dute gaintitzen. Badira depresioak, batzuk alkoholari eman diote, beste batzuek *pachinko* txanpon-makinei, asko egoskor-tu egin dira, beti eskean kexu. “Gizakiak aberearen joerak hartzen ditu muturreko egoeretan. Hau gerra bat bezalako da. Hau gerra da! Denek ez dute soportatzen”.

Alkateak betidanik zekien zentral nuklearrak arriskutsuak direla. Gaztetan aritua zen iturgin bati laguntzen Fukushimaoan. Futabako 1.000 biztanle enplegatzen zituen TEPCOk, batzuek egunean ordu betez baizik ez aritzeko lanean, zerbaiten arriskua egongo zen.

Zentral nuklearrak behar zituen lursailak erosteko urrea pagatzen

zuen TEPCOk. Alkatea damu da gaur: “Dirutan ito gaituzte. Futabara joan behar duzunez, ikusi hango herriko etxea zein handia den 7.000 herritarrentzako. Ametsetan bizi izan gara. Bagenekien arriskutsua zela, baina erosi egin gaituzte. Gure etorkizuna saldu dugu...”.

Hondakin erradiaktiboekin dago orain kezkatuta Idogawa. Tokioko gobernuak Japoniako 47 probintziei eskatu die onartzeko lur eta bestelako gai erradiaziodunak, eta kutsadura erradiaktiboa herrialde osoan barreiatzeari errore handia deritzo alkateak. Baina beste irtenbidea ere gogorra da: eremu debekatua erabiltzea, tartean Futaba bera, alde guztietako hondakin kutsatuak piltzeko. Hori onartzea latza litzateke:

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira